

Національний університет
«Одеська Юридична Академія»

Факультет прокуратури та слідства
(кримінальної юстиції)

Кафедра криміналістики, судових експертиз
та поліграфології

Національний центр судових експертиз
при Міністерстві юстиції
Республіки Молдова

Міжнародна громадська організація
«Конгрес Криміналістів»

Одеський науково-дослідний
Інститут судових експертиз
Міністерства юстиції України

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«КРИМІНАЛІСТИКА МАЙБУТНЬОГО:
ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ,
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ,
ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ»

м. Одеса

05 червня 2026 року

КРИМІНАЛІСТИКА МАЙБУТНЬОГО: ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ, ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ, ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

5 червня 2026 р.

*Одеса
2026*

CRIMINALISTICS OF THE FUTURE: DIGITAL INNOVATIONS, ARTIFICIAL INTELLIGENCE, GLOBAL CHALLENGES AND THREATS

**Proceedings of the International Scientific and Practical
Conference**

5 June 2026

*Odesa
2026*

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології НУ«ОЮА» (протокол № 20 від 12 червня 2026 року)
Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ОНДІСЕ (протокол №4 від 22 червня 2026 року)*

Криміналістика майбутнього: цифрові інновації, штучний інтелект, глобальні виклики та загрози: збірник матеріалів міжнар. наук.–практ. конф. (м. Одеса, 5 черв. 2026 р.) / [орг. комітет: С. Ківалов, М. Аракелян, О. Катаррага, Д. Кішко, В. Шепітько, Д. Колодін, А. Колодіна Л. Аркуша, та ін.]; Нац. ун-т «Одеська юридична академія», кафедра криміналістики, судових експертиз та поліграфології; Національний центр судових експертиз при Міністерстві юстиції Республіки Молдова; Одеський науково-дослідний інститут судових експертиз Міністерства юстиції України, Міжнародна громадська організація «Конгрес криміналістів». Одеса: НУ «ОЮА», 2026. 564 с.

У збірнику викладено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Криміналістика майбутнього: цифрові інновації, штучний інтелект, глобальні виклики та загрози», проведеної 5 червня 2026 року Національним університетом «Одеська юридична академія» за участю українських та іноземних науковців, судових експертів, представників правоохоронних органів, практиків, приватних експертів і здобувачів наукових ступенів. Матеріали присвячено криміналістичним інноваціям, цифровим технологіям, штучному інтелекту, розслідуванню злочинів у кіберпросторі, кримінально-правовим і кримінологічним викликам цифровізації, а також кримінально-процесуальним, оперативнорозшуковим та криміналістичним аспектам документування злочинів у цифровий час.

Висловлюємо вдячність усім авторам за активну участь, якісний науковий матеріал та дотримання принципів академічної доброчесності.

Матеріали викладені в авторській редакції.

Відповідальність за зміст, наукову новизну, коректність цитування та достовірність фактичного матеріалу несуть автори.

© НУ «Одеська юридична академія», 2026

© Автори статей, 2026

*Recommended for publication by the decision of the Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology NU «OLA» (Pr. 20, June, 12, 2026)
Recommended for publication by the decision of the Academic Council of ONDISE (Pr. 4, June, 22, 2026)*

Criminalistics of the Future: Digital Innovations, Artificial Intelligence, Global Challenges and Threats: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Odesa, 5 June 2026) / [Organizing Committee: S. Kivalov, M. Arakelyan, O. Cataraga, D. Kishko, V. Shepitko, A. Kolodina, D. Kolodin, L. Arkusha, et al.]; National University «Odesa Law Academy», Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology; National Centre of Judicial Expertise of the Ministry of Justice of the Republic of Moldova; Odesa Scientific Research Institute of Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine; International Public Organization «Congress of Criminalists». Odesa: NU «OLA», 2026. 564 p.

The Proceedings contain papers presented at the International Scientific and Practical Conference «Criminalistics of the Future: Digital Innovations, Artificial Intelligence, Global Challenges and Threats», held on 5 June 2026 by the National University «Odesa Law Academy». The conference brought together Ukrainian and foreign scholars, forensic experts, representatives of law enforcement agencies, practitioners, private experts and postgraduate researchers. The materials cover criminalistics innovations, digital technologies, artificial intelligence, expert support for justice, investigation of crimes in cyberspace, criminal law and criminological challenges of digitalization, as well as criminal procedure, operational-search and criminalistics aspects of documenting crimes in the digital age.

We express our sincere gratitude to all authors for their active participation, high-quality academic contributions and adherence to academic integrity.

The materials are published in the authors' original versions.

Authors bear responsibility for the content, scientific novelty, accuracy of citations and reliability of factual information.

© National University «Odesa Law Academy», 2026

© Authors of articles, 2026

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
ФАКУЛЬТЕТ ПРОКУРАТУРИ ТА СЛІДСТВА
(КРИМІНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ)
КАФЕДРА КРИМІНАЛІСТИКИ, СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ
ТА ПОЛІГРАФОЛОГІЇ
(м. Одеса, Україна)**

**NATIONAL UNIVERSITY «ODESA LAW ACADEMY»
FACULTY OF PROSECUTION AND INVESTIGATION
(CRIMINAL JUSTICE)
DEPARTMENT OF CRIMINALISTICS, FORENSIC EXAMINATIONS AND
POLYGRAPHOLOGY
(Odesa, Ukraine)**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ
ПРИ МІНІСТЕРСТВІ ЮСТИЦІЇ
РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА
(м. Кишинів, Республіка Молдова)
NATIONAL CENTRE OF JUDICIAL EXPERTISE
MINISTRY OF JUSTICE OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA
(Chişinău, Republic of Moldova)**

**ОДЕСЬКИЙ НАУКОВО–ДОСЛІДНИЙ
ІНСТИТУТ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ
МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
(м. Одеса, Україна)
ODESA SCIENTIFIC RESEARCH INSTITUTE
OF FORENSIC EXAMINATIONS
MINISTRY OF JUSTICE OF UKRAINE
(Odesa, Ukraine)**

**МІЖНАРОДНА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«КОНГРЕС КРИМІНАЛІСТІВ»
(Україна)
INTERNATIONAL PUBLIC ORGANIZATION
«CONGRESS OF CRIMINALISTS»
(Ukraine)**

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

ГОЛОВА ОРГКОМІТЕТУ:

Сергій КІВАЛОВ – Президент Національного університету «Одеська юридична академія», д.ю.н., академік;

ЗАСТУПНИКИ ГОЛОВИ ОРГКОМІТЕТУ:

Мінас АРАКЕЛЯН – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», д.ю.н., професор;
Денис КОЛОДІН – декан факультету прокуратури та слідства (кримінальної юстиції) Національного університету «Одеська юридична академія», д.ю.н., професор;
Лариса АРКУША – завідувач кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», д.ю.н., професор.

СПІВОРГАНІЗАТОРИ:

Ольга КАТАРАГА – директор Національного Центру судових експертиз Міністерства юстиції Республіки Молдова, судовий експерт вищої категорії, д.ю.н.;
Пьотр ПЄТКОВИЧ – заступник директора Національного Центру судових експертиз Міністерства юстиції Республіки Молдова, судовий експерт вищої категорії;
Дмитро КІШКО – директор Одеського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України;
Антоніна ЧЕРЕМНОВА – вчений секретар Одеського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України, к.ю.н., доцент;
Валерій ШЕПІТЬКО – президент Міжнародної громадської організації «Конгрес криміналістів», д.ю.н., професор.

ЧЛЕНИ ОРГКОМІТЕТУ:

Дар'я МІНЧЕНКО – начальник відділу міжнародних зв'язків Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;
Таїсія ІВАНІЙЧУК – директор наукової бібліотеки Національного університету «Одеська юридична академія», к.біол.н.;
Сергій СТАРОДУБОВ – декан факультету адвокатури та антикорупційної діяльності Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;
Богдан ФАСІЙ – декан факультету судового та міжнародного права Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент
Євген ХИЖНЯК – декан факультету цивільної та господарської юстиції Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент

- Віктор ЦИТРЯК** – заступник декана факультету прокуратури та слідства (кримінальної юстиції) Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;
- Юлія ГРЕСЬ** – доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;
- Анна КОЛОДІНА** – доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;
- Олександр ЧЕРНОВ** – доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», доктор філософії з галузі знань 08 «Право».

ГОЛОВА РОБОЧОЇ ГРУПИ:

- Анна КОЛОДІНА** – доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;

ЧЛЕНИ РОБОЧОЇ ГРУПИ:

- Вікторія ГРИНЕВИЧ** – в.о. директора Центру поліграфологічних досліджень та тестування, асистент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія»;
- Ірина ПИШНЕНКО** – провідний фахівець відділу ліцензування, акредитації та забезпечення якості освіти, асистент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія»;
- Олександра СТАУРСЬКА** – завідувач підготовчим відділенням, доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», доктор філософії з галузі знань 08 «Право».

ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИПУСК / УКЛАДАЧІ:

- Лариса АРКУША** – завідувач кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», д.ю.н., професор;
- Антоніна ЧЕРЕМНОВА** – вчений секретар Одеського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України, к.ю.н., доцент;
- Пьотр ПЕТКОВИЧ** – заступник директора Національного Центру судових експертиз Міністерства юстиції Республіки Молдова, судовий експерт вищої категорії;
- Валерій ШЕПІТЬКО** – президент Міжнародної громадської організації «Конгрес криміналістів», д.ю.н., професор;
- Юлія ГРЕСЬ** – доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;

- Анна КОЛОДІНА** – доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;
- Олександра СТАУРСЬКА** – завідувач підготовчим відділенням, доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», доктор філософії з галузі знань 08 «Право».
- Олександр ЧЕРНОВ** – доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», доктор філософії з галузі знань 08 «Право».

ТКАЧЕНКО Наталія.....208
ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА РОЗВИТОК СУДОВО–ЕКСПЕРТНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ

ЦЕЛУЙКО Михайло, УСЕНКО Олена.....212
ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У
СФЕРІ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В УКРАЇНІ

ЦІЛЬМАК Олена.....216
КОГНІТИВНІ ВИКРИВЛЕННЯ У МЕХАНІЗМІ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВИХ
СЛІДІВ ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**ШАНИГІН Антон, ВОЛОШИНА Владлена, АЛЬ–ФАЙЮМИ
Халед.....221**
ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У СФЕРІ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я: ВИКЛИКИ
КІБЕРБЕЗПЕКИ ТА ЗАХИСТУ МЕДИЧНИХ ДАНИХ

СЕКЦІЯ 3.

ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ У КІБЕРПРОСТОРІ ТА ВИКОРИСТАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ

ВЕЛИЧКО Юлія.....225
ПЕРСПЕКТИВИ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЕКСПЕРТИЗ ТА
ДОСЛІДЖЕНЬ З ПИТАНЬ ДЕКЛАРУВАННЯ ТА ОПОДАТКУВАННЯ
ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ, ОТРИМАНИХ ВІД ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ

ВОЗНЯК Олег.....230
ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ КОМПЛЕКСНИХ ЕКСПЕРТИЗ ЗТП НА
ПЕРЕЇЗДАХ: НОРМАТИВНО–ТЕХНІЧНИЙ ПОГЛЯД ЕКСПЕРТА–
ЗАЛІЗНИЧНИКА

ГОЛОВА Інна, МЕНЗУЛ Оксана.....236
ВИЗНАЧЕННЯ ВАРТОСТІ ПОСЛУГ У СУДОВІЙ ЕКСПЕРТИЗІ

ДЕРЕЧА Андрій, АБРОСІМОВ Тарас.....240
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ У
СУДОВОМУ ДОСЛІДЖЕННІ КОМП'ЮТЕРНИХ ЗЛОЧИНІВ В УМОВАХ
ЦИФРОВІЗАЦІЇ

ДИКИЙ Олег.....	245
КІБЕРКРИМІНАЛІСТИКА ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ З БЕЗПЕКИ	
ЄВСЮКОВ Олександр.....	249
ЦИФРОВІ ОБ'ЄКТИ В СУДОВО-ЕКСПЕРТНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ	
KIOSE Michael.....	253
PROSPECTS OF USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN RESEARCHING TITANIUM, ALUMINUM AND MAGNESIUM ALLOY POWDER AS DUAL-USE GOODS	
ЛУЩИК Ігор, ТЯПКІН Анатолій.....	258
ШЛЯХИ ВЗАЄМОДІЇ ВЕЛИКИХ МОВНИХ МОДЕЛЕЙ І СУДОВОЇ ЛІНГВІСТИЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ	
МІНЯЙЛО Анатолій, ДМИТРЕНКО Людмила, МІНЯЙЛО Надія.....	263
ІНЖЕНЕРНО-ЕКОЛОГІЧНА ЕКСЕРТИЗА – ВАЖЛИВА ЛАНКА ПРОТИДІЇ ЕКОЛОГІЧНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ	
ПРОГ Олександр.....	268
ОСОБЛИВОСТІ ВИЛУЧЕННЯ ВОЛАТИЛЬНИХ ДАНИХ З ІОТ-ПРИСТРОЇВ	
РАДЕЦЬКИЙ Сергій.....	273
ОСОБЛИВОСТІ ОГЛЯДУ ЕЛЕКТРОННИХ ДОКУМЕНТІВ, РОЗМІЩЕНИХ У ВІДКРИТОМУ ДОСТУПІ	
СТАУРСЬКА Олександра.....	278
АВТОМАТИЗАЦІЯ ЕКСПЕРТНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У КРИМІНАЛІСТИЦІ: ВІД КЛАСИЧНИХ МЕТОДИК ДО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ АЛГОРИТМІВ	
ХАМУЛА Дмитро.....	283
ДО ПИТАННЯ АТРИБУЦІЇ КАХЕЛЬНОЇ КАМІНО-ПЕЧІ З ГРИФОНАМИ В БУДИНКУ М. ПІДГОРСЬКОГО В КИЄВІ	
ЧАБАНЕЦЬ Тетяна, МАКАРЕЦЬ Альбіна.....	287
НАТУРНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ У СУДОВО-ТОВАРОЗНАВЧІЙ ЕКСПЕРТИЗИ ЯК ОСНОВА ІДЕНТИФІКАЦІЇ, ДЕФЕКТОСКОПІЇ ТА ПАРАМЕТРИЧНОГО ПІДБОРУ АНАЛОГІВ	
ЧЕРЕМНОВА Антоніна.....	293
СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА В СИСТЕМІ ДОКАЗУВАННЯ: РОЛЬ, ФУНКЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	

DOI <https://doi.org/10.32837/11300.33564>

Міняйло Анатолій

*кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
судовий експерт Українського науково–дослідного інституту спеціальної
техніки та судових експертиз Служби безпеки України,
м. Київ, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0959-0855>,
e-mail: ma.anatoliy@gmail.com*

Дмитренко Людмила

*судовий експерт Українського науково–дослідного інституту спеціальної
техніки та судових експертиз Служби безпеки України,
м. Київ, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-8555-6851>,
e-mail: Dmitrenko_Liudmyla@ukr.net*

Міняйло Надія

*доктор філософії в галузі знань
«Природничі науки» заступник завідувача відділу аспірантури
Національного університету біоресурсів і природокористування України
м. Київ, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5191-6057>,
e-mail: nadia_m@it.nubip.edu.ua*

ІНЖЕНЕРНО–ЕКОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА – ВАЖЛИВА ЛАНКА ПРОТИДІЇ ЕКОЛОГІЧНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ

Інженерно–екологічну експертизу призначають і проводять з метою встановлення не лише безпосереднього антропогенного впливу (забруднення території, виснаження чи забруднення поверхневих або підземних вод, заподіяння шкоди тваринному та рослинному світу тощо), а і його специфічних обставин, наслідків, зокрема й прогнозованих на близьке чи більш віддалене майбутнє, тощо.

Особливістю інженерно–екологічної експертизи є те, що об'єктами дослідження зазвичай є конкретні об'єднання великої кількості різнорідних компонентів, які взаємодіють між собою і з навколишнім середовищем. Різноманітність компонентів за їх походженням (геологічним, біологічним, антропогенним) і за природою їх взаємодії (фізичні, хімічні, біологічні процеси; механічне пересування і змішування, забруднення небезпечними речовинами) створюють неповторний комплекс ознак антропогенно–змінених об'єктів навколишнього середовища на локальній ділянці, де відбулася екологічна подія. Предметом дослідження є дані щодо екологічних ризиків та збитків довкіллю.

Методи дослідження – аналітичні розрахунки на базі загальноприйнятих методик досліджень в галузі екології.

Ключові слова: екологія, екологічні збитки, порушення законодавства, підприємства, інженерно–екологічна експертиза.

Miniailo Anatolii

*Ph.D., Associate Professor, Forensic Expert,
Ukrainian Research Institute of Special
Equipment and Forensic Expertise of the SSU,
Kyiv, Ukraine*

Dmitrenko Liudmyla

*Forensic Expert,
Ukrainian Research Institute of Special
Equipment and Forensic Expertise of the SSU,
Kyiv, Ukraine*

Miniailo Nadia

*Doctor of Philosophy in Natural Sciences,
Deputy Head of the postgraduate Department,
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

**ENGINEERING ENVIRONMENTAL EXPERTISE – AN IMPORTANT
LINK IN COMBATING ENVIRONMENTAL OFFENSE**

An engineering environmental examination is assigned and conducted to establish not only the direct anthropogenic impact (pollution of the territory, depletion or contamination of surface or groundwater, harm to fauna and flora, etc.), but also its specific circumstances, consequences, including those predicted for the near or more distant future, etc.

A feature of engineering environmental expertise is that the objects of research are usually specific associations of a large number of heterogeneous components that interact with each other and with the environment. The diversity of components by their origin (geological, biological, anthropogenic) and by the nature of their interaction (physical, chemical, biological processes; mechanical movement and mixing, contamination with hazardous substances) create a unique complex of features of anthropogenically modified environmental objects in the local area where the environmental event occurred.

The subject of the study is data on environmental risks and environmental damage. Research methods – analytical calculations based on generally accepted research methods in the field of ecology.

Keywords: ecology, environmental damage, violation of legislation, enterprises, engineering and environmental expertise

З початком науково–технічного прогресу суспільства та розвитком різноманітних галузей промисловості, пов'язаним з інтенсивним видобуванням корисних копалин, використанням лісів, земель, водойм, флори та фауни, людина все більше займає природні комплекси для задоволення власних потреб. Чим далі суспільство просувається у власному розвитку, тим більше чинить негативний вплив на довкілля. Такі дії призводять не лише до зменшення ресурсів, але й до забруднення і засмічення навколишнього природного середовища продуктами життєдіяльності, що чинить згубний вплив на довкілля не лише в реальному часі, а й на декілька поколінь наперед. При цьому, для задоволення своїх власних матеріальних потреб, суспільство все частіше переступає закон.

Проблема протидії екологічним правопорушенням завжди стояла гостро, адже мала комплексний та інтегративний характер, що зумовлює деструктивний вплив цих посягань на довкілля шкідливими наслідками для життя й здоров'я людей, майна, безпеки виробництва, системи господарювання в державі. Для вирішення цих проблем розроблена та застосовується така галузь як екологічне право.

Екологічне право є системою правових норм, якими регулюються та охороняються суспільні відносини в галузі охорони навколишнього природного середовища та забезпечення екологічної безпеки. Принципами екологічного права є виражені в його нормах основоположні ідеї, засади, риси, відповідно до яких здійснюється регулювання екологічних відносин. Характерною особливістю екологічного права як комплексної галузі є включення до неї визнаних на сьогодні інших галузей права – земельного, гірничого, водного, лісового, фауністичного і атмосфероохоронного, кожна з яких має власну внутрішню структуру, свій предмет і метод правового регулювання та фактично є його підгалузями.

Акти екологічного права (накази й інструкції міністерств та інших органів центральної виконавчої влади та акти місцевих органів державної виконавчої влади й місцевого самоврядування, постанови Кабінету Міністрів України, укази Президента) мають різну юридичну силу, але діють за принципом піраміди, вершиною якої є Конституція України. Відносини в галузі екологічної експертизи регулюються Законом України «Про екологічну експертизу», Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища» та іншими актами законодавства України [1].

Для того, щоб не допустити на території України повної і незворотної екологічної катастрофи, в державі функціонує система охорони довкілля і раціонального використання природних ресурсів. В цій системі одне з

найважливіших місць посідає детальний екологічний аналіз намічуваної та діючої господарської діяльності, який складається з багатьох соціально–економіко–екологічних стандартних процедур. Серед них, – екологічна експертиза є найбільш визнаною і поширеною як у нас в країні, так і в міжнародній практиці. Ця сфера діяльності постійно вивчається, досліджується, розвивається та вдосконалюється залежно від викликів, які стоять перед суспільством. Одним з різновидів екологічної експертизи є судова екологічна експертиза.

Загалом, судова експертиза – це дослідження експертом на основі спеціальних знань матеріальних об'єктів, явищ і процесів, які містять інформацію про обставини справи, що перебуває у провадженні органів досудового розслідування чи суду [2].

На сьогодні, в зв'язку з військовими діями на території України, екологічна ситуація в державі стала значно гіршою – внаслідок постійних обстрілів знищуються цілі біогеоценози, токсичні речовини потрапляють в атмосферне повітря, ґрунт та воду. Наслідки такого впливу на довкілля будуть відчуватися багато десятиліть, потребуючи величезних зусиль та матеріальних ресурсів для відновлення балансу екологічних компонентів які забезпечують стійкість рівноваги екосистеми.

Для притягнення до відповідальності винних в протиправних діях в сфері екології, в тому числі веденні повномасштабної війни на території України, а також з метою отримання відшкодування за заподіяну шкоду довкіллю, важливе значення має інженерно–екологічна експертиза, яка використовується як джерело доказів у кримінальному, цивільному, господарському, адміністративному судовому процесі, у справах про адміністративні правопорушення, а також у виконавчому провадженні, в тому числі в міжнародних судових установах.

Проаналізувавши кількість злочинів в сфері екологічного законодавства можна дійти висновку, що з часом екологічна ситуація тільки погіршується, а кількість екологічних злочинів зростає. Серед порушень екологічного законодавства: незаконне заволодіння землями водного фонду (незаконний видобуток піску у гирлі р. Десна, що призвело до тяжких наслідків у вигляді зміни берегової лінії, деформації ґрунтів, знищення ґрунтів та рослинності), незаконне лісокористування (підrobка документації по заниженню обсягу деревини для санітарної рубки, незаконна порубка лісу), незаконне надрокористування (незаконне видобування граніту шляхом проведення масових вибухів, незаконний видобуток вапняку, незаконний видобуток піску), незаконне поводження з відходами (скид на земельні ділянки не призначені для цього небезпечних медичних відходів, залишків гудрону, що призвело до забруднення землі обмінним амонієм, залізом, сульфатами та вуглеводнями), кримінальні правопорушення проти дикої природи (порушення правил боротьби із шкідниками і хворобами рослин внаслідок чого настала масова загибель птахів, в т. ч. червонокнижних), порушення правил охорони вод і забруднення моря (скид

пальмової олії в акваторію морського порту), забруднення атмосферного повітря (забруднення атмосферного повітря шкідливими для життя людей та довкілля відходами промислового виробництва) [3].

Тож, Україну чекає нелегкий шлях відновлення у всіх сферах функціонування держави, в тому числі в сфері збереження та відновлення навколишнього природного середовища. Важливою ланкою в цьому процесі залишається інженерно–екологічна експертиза, адже ефективне використання спеціальних знань експертів в галузі екології має значну роль в кримінальному судочинстві при розгляді злочинів спрямованих проти довкілля.

Звісно, використання спеціальних знань експертів в галузі дослідження обставин та організаційно–технічних причин і наслідків впливу техногенних джерел на об'єкти довкілля дадуть можливість повноцінно оцінити ситуацію та максимально визначити шкоду завдану довкіллю, проте умови сьогодення потребують створення нових і вдосконалення існуючих методик дослідження наслідків порушень екологічного законодавства.

Перелік використаних джерел:

1. Тетарчук І. В., Дяків Т. Є. Екологічне право України, навчальний посібник для підготовки до іспитів, «Центр учбової літератури», Київ – 2021, с.228
2. Бордюгов Л. Г. Судово–екологічна експертиза – основна форма використання спеціальних знань під час розслідування злочинів проти довкілля. Криміналістичний вісник. – 2008. – № 2 (10). – С. 67–71.
3. Результати роботи Спеціалізованої екологічної прокуратури за 2021 рік. URL: [https://C:/Users/Lena/Downloads/111SEP._ZVIT_24.01.2022_noviy%20\(1\).pdf](https://C:/Users/Lena/Downloads/111SEP._ZVIT_24.01.2022_noviy%20(1).pdf)